

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет міжнародних відносин, політології та соціології

Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

**«Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків США та Канади в умовах
північноамериканської інтеграції»**

**« Development of Foreign Economic Relations of the USA and Canada in the
Conditions of North American Integration»**

Виконав: здобувачка заочної форми навчання
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

Освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

Ковальчук Анна Леонідівна

Керівник: д.е.н., проф. Якубовський С.О. _____

Рецензент: д.е.н., проф. Садченко О.В.

Рекомендовано до захисту:

Протокол засідання кафедри

№ _ від _____ 2024 р.

Завідувач кафедри

Захищено на засіданні ЕК №

протокол №__ від _____ 06.2024 р.

Оцінка _____ / _____ / _____

Голова ЕК

_____ ЯКУБОВСЬКИЙ Сергій

_____ ПІЧУГІНА Юлія

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ США ТА КАНАДИ В УМОВАХ ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	5
РОЗДІЛ 2. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОСНОВНИХ СКЛАДОВИХ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ США ТА КАНАДИ В УМОВАХ ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	13
2.1. Особливості формування поточних рахунків платіжних балансів США та Канади	13
2.2. Динаміка та структура фінансових рахунків США та Канади	19
2.3. Аналіз динаміки складових активів і пасивів міжнародних інвестиційних позицій США та Канади.....	26
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ США ТА КАНАДИ З УКРАЇНОЮ.....	34
ВИСНОВКИ.....	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	42
ДОДАТКИ.....	46

ВСТУП

Дослідження розвитку зовнішньоекономічних зв'язків США та Канади в умовах північноамериканської інтеграції є надзвичайно актуальним у сучасних умовах глобалізації та економічної взаємозалежності. Ця тема набуває особливої значущості через низку економічних, політичних та соціальних факторів, що впливають на розвиток двох провідних економік Північної Америки.

США та Канада є одними з найбільших торгових партнерів у світі. Дослідження їх економічних зв'язків дозволяє краще розуміти динаміку торгівлі та інвестицій, виявляти основні тенденції та вплив на економічне зростання обох країн. Канада є одним з найбільших постачальників енергоресурсів до США.

Взаємодія США та Канади в межах Північноамериканської інтеграції сприяє політичній стабільності та зміцненню безпеки в регіоні. Дослідження політичних аспектів цієї співпраці дозволяє оцінити вплив політичних рішень на економічні відносини та стабільність регіону.

Північноамериканська інтеграція, зокрема Угода США-Мексика-Канада (USMCA), є важливим елементом економічної політики обох країн. Дослідження впливу цих угод на розвиток зовнішньоекономічних зв'язків дозволяє виявити переваги та недоліки інтеграційних процесів.

Глобальні торговельні конфлікти та протекціоністські заходи можуть мати значний вплив на зовнішньоекономічні зв'язки США та Канади. Дослідження цих аспектів допомагає зрозуміти, як дві країни адаптуються до глобальних змін.

Таким чином, актуальність дослідження розвитку зовнішньоекономічних зв'язків США та Канади в умовах північноамериканської інтеграції визначається необхідністю глибокого розуміння економічних, політичних та соціальних процесів, що впливають на розвиток двох провідних економік регіону. Таке дослідження сприяє

виявленню нових можливостей для співпраці, покращенню економічних відносин та забезпеченню стабільного розвитку в умовах глобальних викликів.

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз особливостей розвитку зовнішньоекономічних зв'язків США та Канади в умовах північноамериканської інтеграції.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення у кваліфікаційній роботі наступних **завдань**:

- ознайомитись з теоретичними основи аналізу розвитку зовнішньоекономічних зв'язків США та Канади в умовах північноамериканської інтеграції;
- виявити особливості формування поточних рахунків платіжних балансів США та Канади;
- дослідити динаміку та структуру фінансових рахунків США та Канади;
- провести аналіз динаміки складових активів і пасивів міжнародних інвестиційних позицій США та Канади;
- охарактеризувати особливості зовнішньоекономічних операцій США та Канади з Україною.

Об'єктом дослідження – є економіки США та Канади.

Предметом дослідження – є теоретичні основи та прикладні аспекти розвитку зовнішньоекономічних зв'язків США та Канади в умовах північноамериканської інтеграції.

Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Теоретичною та методологічною основою дослідження є дані та матеріали з сайту Міжнародного валютного фонду, Світового банку, Національного банку України, Державної служби статистики України, наукові публікації.

При написанні роботи були використані теоретико-критичний аналіз джерел за темою дослідження, графічний аналіз, зіставлення і синтезування отриманої інформації.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ США ТА КАНАДИ В УМОВАХ ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

У першому розділі кваліфікаційної роботи проаналізуємо результати досліджень іноземних вчених стосовно розвитку зовнішньоекономічних зв'язків США та Канади в умовах північноамериканської інтеграції.

Дослідження «Роль торговельних суперечок у формуванні моделей прямих іноземних інвестицій (ПІІ) між США та ЄС» (2024) занурюється в складну динаміку між торговими суперечками та моделями прямих іноземних інвестицій (ПІІ), зосереджуючись на трансатлантичних економічних відносинах між Сполученими Штатами (США) та Європейським Союзом (ЄС). Використовуючи змішаний підхід, який поєднує економетричний аналіз з якісними дослідженнями, це дослідження прагне з'ясувати, як торгові конфлікти впливають на двосторонні потоки ПІІ та корпоративні інвестиційні стратегії. Торгові суперечки, що часто виникають через розбіжності в регуляторних стандартах, тарифні обмеження та протекціоністські політики, історично відігравали значну роль у формуванні економічного ландшафту між США та ЄС. Аналізуючи дані за період з 1990 по 2023 рік, дослідження визначає ключові періоди посилення торгових напружень та їх відповідний вплив на ПІІ [1].

Економетричний компонент використовує моделі векторної авторегресії (VAR) для кількісної оцінки короткострокових та довгострокових ефектів торгових суперечок на притоки та відтоки ПІІ, враховуючи такі змінні, як тарифні ставки, нетарифні бар'єри та заходи у відповідь. Доповнюючи кількісний аналіз, дослідження включає глибокі кейс-стаді основних торгових суперечок, зокрема конфлікт субсидій Airbus-Boeing, тарифи на сталь та алюміній та суперечки щодо податків на цифрові послуги. Ці кейс-стаді надають тонке розуміння того, як багатонаціональні корпорації коригують

свої інвестиційні стратегії у відповідь на політичні невизначеності та торгові бар'єри.

Інтерв'ю з політиками, торговими експертами та керівниками компаній додатково збагачують аналіз, пропонуючи уявлення про стратегічні міркування за рішеннями щодо ПІІ під час періодів торгових тертя. Результати дослідження свідчать про складну взаємодію, де торгові суперечки як перешкоджають, так і стимулюють ПІІ. Хоча посилені торгові бар'єри зазвичай відлякують транскордонні інвестиції, збільшуючи операційні витрати та ризики входу на ринок, вони також спонукають компанії створювати або розширювати місцеві філії, щоб обійти тарифи, що призводить до парадоксального збільшення ПІІ в певних секторах [1].

Дослідження також підкреслює роль дипломатичних переговорів та торгових угод у пом'якшенні негативних наслідків, де такі ініціативи, як Трансатлантичне торговельне та інвестиційне партнерство (ТТІР), ілюструють зусилля для сприяння стабільнішому інвестиційному середовищу. Це дослідження робить внесок у ширшу дискусію про міжнародну торгівлю та інвестиції, надаючи емпіричні докази та теоретичні уявлення про двоїсту роль торгових суперечок у формуванні моделей ПІІ. Воно підкреслює важливість узгоджених торгових політик та надійних механізмів вирішення суперечок для сприяння стійкій економічній інтеграції між США та ЄС. Імплікації цього дослідження поширюються на політиків, міжнародних бізнес-стратегів та науковців, пропонуючи всеосяжну структуру для розуміння та навігації складнощами торгових суперечок та їх впливу на глобальні інвестиційні потоки [1].

Згідно результатів дослідження «Торговельні відносини між Канадою, США і Мексикою» (2023) Північноамериканський регіон був свідком процвітання та поглиблення економічних відносин між своїми членами з моменту укладення Північноамериканської угоди про вільну торгівлю (NAFTA) більше двадцяти п'яти років тому. Мексика, Сполучені Штати (США) та Канада, побудувавши на основі NAFTA економічне процвітання,

стабільність та внутрішню безпеку, також використали NAFTA як фундамент для нової угоди між США, Мексикою та Канадою (USMCA), ініційованої адміністрацією колишнього президента США Дональда Трампа.

Результати дослідження свідчать про те, що у той час як NAFTA була тристоронньою торговою угодою між Сполученими Штатами, Канадою та Мексикою, запропоноване Транстихоокеанське партнерство (TPP) було торговою угодою між Сполученими Штатами, Брунеєм, Австралією, Малайзією, Канадою, Японією, Мексикою, Чилі, Новою Зеландією, Перу, Сінгапуром і В'єтнамом. Поки NAFTA існувала десятиліттями до її перегляду, TPP було підписано в лютому 2016 року, але так і не було реалізовано через вихід Сполучених Штатів. Деякі положення TPP включали регулювання конкурентної політики, сприяння вільній торгівлі між учасниками та зменшення тарифних і нетарифних торгових бар'єрів. NAFTA охоплювала більше положень, таких як правила походження, захист прав інтелектуальної власності, інвестиції, процедури вирішення суперечок, державні закупівлі та митні процедури. Всеосяжне та прогресивне транстихоокеанське партнерство (СРТПП) замінило TPP у січні 2018 року. Якщо NAFTA була спрямована на усунення торгових бар'єрів між США, Мексикою та Канадою, то TPP, що охоплювала значно більшу кількість країн, мала на меті побудову відносин між Сполученими Штатами та деякими азійськими країнами з метою зменшення впливу Китаю на ці країни. Якщо б угода продовжувалася, очікувалося, що роль Сполучених Штатів у азійському регіоні могла бути зміцнена. Однак президент Дональд Трамп вважав, що угода могла б послабити економіку США і позбавити країну робочих місць [2].

За адміністрації колишнього президента Дональда Трампа кілька торгових політик змінилися, оскільки він переслідував програму "Америка перш за все". Це призвело до пропозиції перегляду торгових угод та прагнення до взаємності в тарифах, накладаючи величезні тарифи на такі країни, як Китай, щоб привести їх до столу переговорів. Китай також відповів своїми тарифами, що призвело до глобальної напруженості щодо можливості

торгової війни. Дональд Трамп проводив протекціоністську торгову політику, яка мала на меті розвиток виробничого сектору США. Це пошкодило відносини між Сполученими Штатами та основними економіками світу [2].

На думку авторів дослідження «Роль міжнародної політики в торгівлі сільськогосподарською продукцією: докази двосторонніх відносин США та Канади» (2021) Добре функціонуючі торговельні відносини між Канадою та Сполученими Штатами мають вирішальне значення для економічної життєздатності канадської агропродовольчої промисловості. Однак торгівля агропродовольчою продукцією є більш вразливою до політичних втручань порівняно з іншими секторами. Президентство Трампа напружило відносини між Канадою та США, а його дії в галузі торговельної політики значно збільшили торгові обмеження та невизначеність у торговельній політиці, підриваючи глобальну торговельну систему, засновану на правилах. У статті було досліджено модель торгівлі агропродовольчою продукцією між двома країнами і з'ясовано, що висхідна траєкторія двосторонньої торгівлі агропродовольчою продукцією закінчилася у 2013 році. Хоча це вирівнювання передувало адміністрації Трампа, було доведено, що Трамп збільшив невизначеність у торговельній політиці, починаючи з 2017 року, і, ймовірно, вплинув на подальше розширення торгівлі. На думку авторів нова адміністрація, ймовірно, відновить міцні відносини з союзниками і працюватиме над відновленням важливих міжнародних інституцій, таких як Світова організація торгівлі (СОТ). Хоча протекціоністські сили продовжуватимуть впливати на двосторонню торгівлю агропродовольчою продукцією, автори очікують тісніших політичних зв'язків між адміністрацією Байдена та прем'єр-міністром Канади. Це має позитивно вплинути на канадську агропродовольчу промисловість, зменшуючи торговельну невизначеність і, таким чином, збільшуючи торгівлю агропродовольчою продукцією між Канадою та Сполученими Штатами [3].

Дослідження «Час для переваг: раннє використання преференцій згідно з Всеосяжною економічною та торгову угодою між ЄС і Канадою та Угодою

про вільну торгівлю між ЄС і Кореєю» (2022) розглядає використання торгових преференцій у рамках Всеосяжної економічної і торгової угоди між ЄС та Канадою (СЕТА) та Угоди про вільну торгівлю між ЄС та Кореєю протягом перших 21 місяця їх застосування. Дослідження аналізує вплив часу на рівень використання преференцій для імпорту з Канади та Кореї до ЄС та експорту ЄС до цих двох країн. Висновки висвітлюють, як країни-члени ЄС виконують свої зобов'язання щодо кожного торгового партнера та чи виявляються певні групи товарів більш успішними у використанні торгових преференцій. Дослідження також аналізує потенційні ефекти навчання використанню преференцій з часом.

Нарешті, дослідження стверджує, що дані на рівні транзакцій між парами фірм необхідні для отримання більш переконливих відповідей щодо причин (не) використання торгових преференцій. Результати вказують на те, що відсутність знань та обізнаності є найімовірнішою причиною низького використання торгових преференцій на початкових етапах угоди. Для збільшення рівня використання преференцій на початку, а також пізніше під час реалізації угоди, виявляється, що необхідні постійні інформаційні кампанії, особливо з огляду на те, що імпортуючі та експортуючі фірми змінюються з часом [4].

Стаття «Торгова залежність Мексики та Канади від США: підхід «витрати-випуск»» (2023) досліджує інтеграцію Канади та Мексики зі Сполученими Штатами Америки до Північноамериканської угоди про вільну торгівлю (NAFTA). Було використано методи "витрати-випуск", і з'ясовано, що Канада та Мексика інтегровані зі США, але з різними характеристиками. Оскільки більшість канадських галузей з вищим рівнем інтеграції не пов'язані з автомобільною промисловістю, ці результати викликають інтерес, оскільки протягом практично всього періоду чинною була угода про вільну торгівлю, що стосувалася автомобільної промисловості. Серед найбільш інтегрованих мексиканських галузей є деякі, пов'язані з макиладорами, що свідчить про відповідність між політиками Мексики та її інтеграцією зі США [5].

Дослідження «Регіональна мінливість та її вплив на декарбонізацію галузей Канади, які потребують інтенсивних викидів і торгівлі» (2023) вивчає, як суворість політики та регіональна варіативність впливають на декарбонізацію промисловості. Канада використовується як приклад через свій неоднорідний промисловий сектор та високу регіональну варіативність ресурсів. Дослідження має два сценарії: один з глобальними кліматичними діями, де світ намагається обмежити потепління до $1,5^{\circ}\text{C}$, і один, де Канада діє для досягнення нульових викидів до 2050 року, тоді як решта світу відстає. Сценарії відрізняються трьома способами: світовою ціною на нафту, темпами технологічних змін для технологій з низькими викидами та внутрішньою кліматичною політикою [6].

У сценарії глобальних дій вуглецева ціна в розмірі \$430 за тону CO_2 у цінах 2020 року була необхідна для досягнення 75% декарбонізації промисловості до 2050 року. В іншому сценарії глобальної бездіяльності промисловість декарбонізується лише на 25%, оскільки внутрішня кліматична політика враховує міжнародну конкуренцію та ризик закриття підприємств. Якщо побоювання щодо конкурентоспроможності зберігаються, як передбачено в цьому сценарії, Канада навряд чи досягне глибокої декарбонізації промисловості до 2050 року.

Результати також показують, що регіональна варіативність відіграє значну роль у прийнятті технологій з низькими викидами. Хоча всі регіони потребуватимуть цілеспрямованої підтримки інновацій та комерціалізації, а також механізмів впровадження на ринок, дослідники виявили, що відносні переваги та недоліки з точки зору наявності ресурсів та промислової структури відіграють важливу роль у тому, як відбувається регіональна декарбонізація. Наприклад, регіони з дешевими місцевими викопними паливами та геологією, придатною для зберігання CO_2 , мають високий рівень прийняття технологій уловлювання та зберігання вуглецю. Регіони з доступом до великої кількості гідроелектроенергії більше покладаються на електрифікацію як шлях до декарбонізації. Регіони, що не мають відносних ресурсних переваг, мають

більший ризик закриття промислових підприємств через вищу вартість декарбонізації [6].

Ключові висновки дослідження полягають у наступному. Досягнення національної глибокої декарбонізації промисловості в Канаді або в інших країнах є вкрай малоімовірним без глобальних кліматичних дій через побоювання щодо конкурентоспроможності. Політики, які прагнуть вирішити питання конкурентоспроможності, можуть зробити це за допомогою політичних механізмів, що підтримують впровадження технологій з низькими викидами, механізмів, що карають регіони без політики декарбонізації, або обох. При цьому політики повинні враховувати відносні регіональні переваги та недоліки для декарбонізації промисловості ЄІТЕ, розробляючи політики, які враховують промислову неоднорідність та наявність регіональних ресурсів [6].

Згідно результатів дослідження «Діяльність двостороннього торговельного балансу між Сполученими Штатами та Канадою в умовах COVID-19 на основі продуктів харчування» (2023) харчова промисловість зазнала значного впливу COVID-19, що призвело до обмежень на експорт продуктів харчування урядами країн, щоб запобігти дефіциту. Негативний торговий баланс у харчовій галузі свідчить про залежність країни від імпорту та підкреслює важливість ефективної харчової політики. Отже, вперше це дослідження перевіряє гіпотезу J-кривої для США з Канадою на рівні штатів, а не країн, і створює карти на основі результатів. Підхід цього дослідження відрізняється від усіх емпіричних досліджень, які використовують аналіз J-кривої на рівні країн, тому що США можуть вимагати аналізу на рівні штатів через відмінності штатів за економічним розміром, чисельністю населення, податковими ставками та адміністративними структурами. З цією метою в дослідженні використовуються лінійні та нелінійні авторегресійні розподілені лагові (ARDL) моделі. Результати показують, що лише 8 із 47 штатів США підтримують гіпотезу асиметричної J-кривої на основі харчових продуктів, 15 штатів США підтримують гіпотезу асиметричної зворотної J-кривої. Крім

того, 9 штатів США підтримують гіпотезу симетричної J-кривої на основі харчових продуктів, і 2 штати США підтримують гіпотезу симетричної зворотної J-кривої. Виходячи з цих результатів, політикам штатів США, де гіпотеза J-кривої не підтримується, слід переглянути свої двосторонні торговельні політики з Канадою на основі харчових продуктів [7].

Згідно результатів дослідження «Північноамериканська інтеграція в сільському господарстві» (2024) збільшення торгівлі та іноземних інвестицій між Канадою, США та Мексикою трансформувало агропродовольчий сектор у всіх трьох країнах. Для деяких продуктів значення міжнародних кордонів зменшилося настільки, що можна стверджувати про існування одного північноамериканського ринку. Інтеграція розширює розміри ринку, збільшуючи економічні можливості як для виробників, так і для споживачів. Проте вона також створює нові ризики. Виявлення губкоподібної енцефалопатії великої рогатої худоби призвело до дуже дорогих порушень у одній з найбільш інтегрованих галузей на континенті. Інтеграція змушує політиків враховувати як наслідки своїх рішень для інших країн, так і вплив рішень інших урядів на внутрішню ситуацію. Зі збільшенням економічних зв'язків між Канадою, США та Мексикою значно розширюється коло політик, які можуть вплинути на партнерів по НАФТА. Тепер дуже мало змін у політиці агропродовольчого сектору мають суто внутрішні наслідки [8].

Таким чином, згідно результатів попередніх досліджень можна стверджувати, що торгові потоки в Північній Америці визначаються більше економічним зростанням та обмінним курсом, ніж торговою політикою. Зміни у внутрішній політиці сільського господарства та торгові угоди можуть мати ефект підвищення торгівлі.

Разом з тим інтеграція є асиметричною: Канада та Мексика більше залежать від північноамериканського ринку, ніж США. При цьому торгівля агропродовольчими товарами в межах Північної Америки зростає набагато швидше, ніж торгівля агропродовольчими товарами Північної Америки з рештою світу.

РОЗДІЛ 2

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОСНОВНИХ СКЛАДОВИХ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ США ТА КАНАДИ В УМОВАХ ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

2.1. Особливості формування поточних рахунків платіжних балансів США та Канади

Платіжний баланс США та Канади відображає загальну суму грошових потоків між цими країнами та рештою світу, включаючи торгівлю товарами та послугами, доходи від інвестицій, а також фінансові трансакції.

Почнемо аналіз з торгових балансів двох країн.

Таблиця 2.1

Динаміка товарної торгівлі США та Канади за 2018-2023 роки, у млн. дол.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Торгівельний баланс США	-878748	-857259	-912878	-1083510	-1183011	-1059633
Експорт США	1676914	1655099	1433850	1765884	2089924	2052682
Імпорт США	2555662	2512358	2346728	2849394	3272935	3112315
Торгівельний баланс Канади	-16838	-14168	-30277	1928	15509	-1444
Експорт Канади	452323	448869	390557	507882	599042	569097
Імпорт Канади	469161	463037	420834	505954	583533	570540

Джерело: складено автором на основі даних [9, 10].

Результати аналізу даних таблиці 2.1 свідчать про те, що США постійно мали значний дефіцит торговельного балансу, який збільшився з -878,748 млрд. дол. у 2018 році до максимуму -1183,011 млрд. дол. у 2022 році. У 2023 році дефіцит дещо зменшився до -1059,633 млрд. дол. Експорт США мав тенденцію до зростання, зниження відбулося лише у 2020 році через пандемію COVID-19. Найбільший обсяг експорту був у 2022 році – 2089,924 млрд. дол. Імпорт США також зростав, досягнувши піку у 2022 році – 3272,935 млрд. дол., після чого трохи зменшився у 2023 році.

Канада мала змінний торговельний баланс з невеликим дефіцитом у

2018-2020 роках, профіцитом у 2021-2022 роках і незначним дефіцитом у 2023 році. Експорт Канади мав зростаючу тенденцію, зниження спостерігалось у 2020 році через пандемію COVID-19. Найбільший обсяг експорту був у 2022 році — 599,042 млрд. дол. Імпорт зростав протягом цього періоду, зниження спостерігалось у 2020 році, а найбільший обсяг імпорту був у 2022 році — 583,533 млрд. дол.

Отже, США мали значний дефіцит торговельного балансу протягом всього періоду, що зумовлено вищим рівнем імпорту порівняно з експортом. Канада демонструвала більш стабільний торговельний баланс з профіцитом у деякі роки, що вказує на відносно збалансовану торгівлю. Обидві країни відчували вплив пандемії COVID-19 у 2020 році, що призвело до зниження обсягів торгівлі.

Таблиця 2.2

**Динаміка торгівлі послугами США та Канади
за 2018-2023 роки, у млн. дол.**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Баланс послуг США	300148	297865	259993	241930	231824	279843
Експорт послуг США	865545	891181	726295	801140	928533	999142
Імпорт послуг США	565397	593316	466302	559210	696709	719299
Баланс послуг Канади	-16894	-11370	-6222	-1810	-12431	-7018
Експорт послуг Канади	105333	115259	98529	118794	132768	148581
Імпорт послуг Канадою	122228	126629	104751	120604	145199	155598

Джерело: складено автором на основі даних [11, 12].

Результати аналізу даних, наведених у таблиці 2.2, свідчать про те, що позитивний баланс послуг США коливається від 231,824 млрд. дол. у 2022 році до 300,148 млрд. дол. у 2018 році. Найменший баланс спостерігався у 2022 році. Експорт послуг США стабільно зростав з 865,545 млрд. дол. у 2018 році до 999,142 млрд. дол. у 2023 році. Значне зниження експорту спостерігалось у 2020 році (726,295 млрд. дол.) через вплив пандемії COVID-19.

Відновлення і подальше зростання експорту після 2020 року свідчить про адаптацію і відновлення економічної активності.

Імпорт послуг зріс з 565,397 млрд. дол. у 2018 році до 719,299 млрд. дол.

у 2023 році. Подібно до експорту, імпорт зменшився у 2020 році (466,302 млрд. дол.), але потім продовжив зростання. Загальне зростання імпорту відображає зростаючу залежність від іноземних послуг та глобалізацію економіки США.

Канада демонструє переважно негативний баланс послуг, що вказує на те, що країна більше імпортує послуг, ніж експортує. Найбільший дефіцит спостерігався у 2018 році (-16,894 млрд. дол.), а найменший у 2021 році (-1,810 млрд. дол.). Експорт послуг Канади зріс з 105,333 млрд. дол. у 2018 році до 148,581 млрд. дол. у 2023 році. Незначне падіння спостерігалось у 2020 році (98,529 млрд. дол.), що також можна пояснити впливом пандемії.

Відновлення після 2020 року демонструє зростаючу конкурентоспроможність Канади на міжнародному ринку послуг. Імпорт послуг зріс з 122,228 млрд. дол. у 2018 році до 155,598 млрд. дол. у 2023 році. Незважаючи на пандемію, імпорт послуг залишався відносно стабільним, з короткочасним зниженням у 2020 році (104,751 млрд. дол.).

Отже, Сполучені Штати мають значний позитивний баланс торгівлі послугами, що вказує на їх сильну позицію на міжнародному ринку послуг. Попри вплив пандемії, США змогли відновити і навіть збільшити обсяги експорту та імпорту послуг, що свідчить про високу адаптивність та конкурентоспроможність їх економіки.

Канада, маючи переважно негативний баланс торгівлі послугами, демонструє певну залежність від імпорту послуг. Проте зростання експорту після 2020 року вказує на покращення її позицій на світовому ринку послуг. Відновлення після пандемії було менш вираженим, ніж у США, але загальні тенденції свідчать про позитивний розвиток.

У таблиці 2.3 наведені дані про стан первинних доходів США та Канади. Результати аналізу даних свідчать про те, що загалом для США спостерігається зростання надходжень за статей первинні доходи з 2018 по 2023 роки, з невеликим зниженням у 2020 році, пов'язаним з пандемією COVID-19. Виплати також зросли за цей період, з аналогічним падінням у 2020 році. Сальдо первинних доходів США зменшилось з 2018 по 2023 роки,

особливо помітно в 2020 році, після чого відбулося поступове, але невелике відновлення.

Таблиця 2.3

**Динаміка первинних доходів США та Канади
за 2018-2023 роки, у млн. дол.**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Надходження первинних доходів до США	1102964	1139309	957893	1077225	1217851	1415922
Виплати первинних доходів США	847686	891908	776926	927297	1069299	1279274
Сальдо первинних доходів США	255278	247401	180967	149928	148552	136648
Надходження первинних доходів до Канади	105557	111083	98718	117918	132723	165012
Виплати первинних доходів Канадою	110411	117334	90727	113977	140350	164230
Сальдо первинних доходів Канади	-4854	-6251	7991	3941	-7627	781

Джерело: складено автором на основі даних [13, 14].

Для Канади спостерігається схожа з США тенденція: надходження первинних доходів до Канади також зростали, з падінням у 2020 році; виплати зросли з невеликим падінням у 2020 році. А сальдо первинних доходів Канади значно коливалося, з позитивним значенням у 2020 та 2021 роках, але в цілому зберігається від'ємне сальдо, яке зменшилось до 2022 року.

Результати порівняльного аналізу двох країн свідчать про те, що для США було зафіксовано загальне зростання як надходжень за статтею первинні доходи, так і виплат, з невеликим падінням у 2020 році. При цьому сальдо хоч і постійно позитивне, але демонструє зменшення, що вказує на збільшення виплат порівняно з надходженнями. Для Канади спостерігається загальне зростання надходжень та виплат, з падінням у 2020 році, але сальдо значно коливається і в цілому показує незначні від'ємні значення.

Обидві країни зазнали впливу пандемії у 2020 році, що призвело до тимчасового зниження надходжень і виплат. Після цього відбулося поступове відновлення та зростання до 2023 року.

Таблиця 2.4

**Динаміка вторинних доходів США та Канади
за 2018-2023 роки, у млн. дол.**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо вторинних доходів США	-116529	-129755	-125227	-139801	-168959	-175680
Надходження вторинних доходів до США	148579	156653	167214	174977	188329	184904
Виплати вторинних доходів США	265108	286408	292441	314778	357288	360584
Сальдо вторинних доходів Канади	-2564	-2243	-4779	-3802	-3073	-5575
Надходження вторинних доходів до Канади	10734	11532	9318	12358	13969	13995
Виплати вторинних доходів Канадою	13298	13776	14097	16160	17042	19570

Джерело: складено автором на основі даних [15, 16].

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що для США сальдо вторинних доходів постійно погіршується, зростає від'ємне значення. При цьому надходження стабільно зростали до 2022 року, потім спостерігалось незначне зниження у 2023 році. Виплати стабільно зростали протягом всього періоду. Отже, для США притаманна тенденція до збільшення виплат вторинних доходів, що призводить до збільшення від'ємного сальдо. Надходження зростають, але не встигають за зростанням виплат.

Сальдо вторинних доходів Канади негативне, з найбільшими від'ємними значеннями у 2020 та 2023 роках. Надходження зростають, за винятком невеликого падіння у 2020 році. Виплати стабільно зростають протягом всього періоду. Таким чином, Канада також демонструє зростання виплат вторинних доходів, що негативно впливає на сальдо. Надходження зростають, але не настільки швидко, щоб компенсувати зростання виплат.

Обидві країни демонструють збільшення виплат вторинних доходів, що створює фінансове навантаження на державні бюджети. Зростання виплат свідчить про збільшення міжнародних зобов'язань та активну участь США та Канади у міжнародних програмах допомоги, зокрема для України.

Далі у підрозділі на рисунку 2.1 проведемо графічний аналіз стану поточних операцій США та Канади.

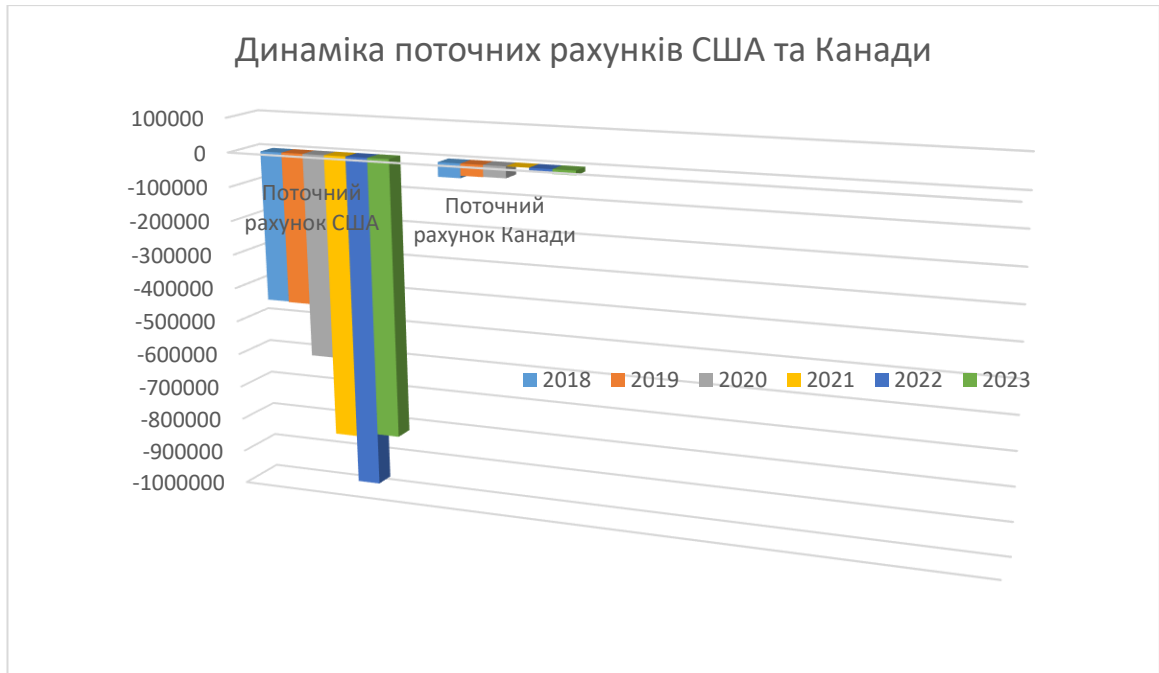

Рис. 2.1 Динаміка балансу поточних операцій США та Канади (2018 – 2023 рр.)

Джерело: складено на основі даних [17, 18].

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що від'ємне сальдо поточного рахунку США значно збільшувалося з 2018 по 2022 роки, у 2023 році відбулось невелике покращення. Збільшення від'ємного сальдо свідчить про те, що США більше імпортують товарів і послуг, ніж експортують. Це є також наслідком зростання внутрішнього попиту, стабільно високих витрат на імпорт енергоносіїв, товарів і послуг, а також відносно слабкого експорту. На поточний рахунок США також впливають політичні та економічні фактори, включаючи торговельні війни, зміни в міжнародних торгових відносинах і внутрішні економічні програми США.

Для Канади від'ємне сальдо зменшувалося до 2020 року. У 2021 році спостерігалось позитивне сальдо. Знову негативне сальдо повернулось у 2022-2023 роках, зі збільшенням у 2023 році. Покращення до 2020 року та позитивне сальдо у 2021 році показує, що Канада змогла досягти балансування імпорту

та експорту, ймовірно, через зростання цін на енергоресурси (нафта та газ), що є основними експортними товарами. Позитивне сальдо у 2021 році може бути пов'язане з успішним відновленням економіки після пандемії. Погіршення у 2022-2023 роках вказує на те, що зростання імпорту перевищує зростання експорту.

Отже, постійне збільшення від'ємного сальдо поточного рахунку США свідчить про структурні проблеми в торговельному балансі, зумовлені високим рівнем імпорту. Невелике покращення у 2023 році може свідчити про початок стабілізації або зменшення негативних впливів. Для Канади відносно стабільне від'ємне сальдо з переходом до позитивного у 2021 році вказує на короткочасне покращення торговельного балансу. Погіршення у 2022-2023 роках може вказувати на нестабільність зовнішньої торгівлі та необхідність вжиття заходів для збалансування імпорту та експорту. Ці тенденції відображають економічну взаємодію з глобальними ринками, внутрішні економічні умови та політику, що впливає на зовнішньоекономічну діяльність.

2.2. Динаміка та структура фінансових рахунків США та Канади

Фінансовий рахунок платіжного балансу США та Канади відображає транзакції з фінансовими активами та зобов'язаннями між резидентами та нерезидентами країни.

З початку проаналізуємо стан балансу прямих інвестицій (ПІІ) країн, дані за якими наведені у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка прямих іноземних інвестицій США та Канади за 2018-2023 роки, у млн. дол.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо ПІІ для США	-345435	-201057	148299	-99015	38173	100179
Відплив ПІІ з США	-130720	114927	286662	394070	426251	494327
Приплив ПІІ в США	214715	315984	138363	493085	388078	394148
Сальдо ПІІ для Канади	20157	26965	18306	44529	37343	39237
Відплив ПІІ з Канади	62760	75908	47429	103654	87328	84102
Приплив ПІІ в Канаду	42604	48942	29123	59125	49985	44865

Джерело: складено автором на основі даних [19, 20].

Результати аналізу статистичних даних свідчать про те, що відплив ПІІ з США зростає з кожним роком. Це свідчить про те, що американські компанії активно інвестують за кордоном, шукаючи нові ринки та можливості для розширення. Це також вказує на економічну силу та конкурентоспроможність американських компаній на міжнародному рівні. Приплив ПІІ в США демонструє значні коливання, з найбільшими значеннями у 2021 році. Значні коливання в припливі ПІІ зумовлені економічними, політичними та регуляторними змінами в США. Різке зростання у 2021 році пов'язане з відновленням економіки після пандемії COVID-19 та залученням іноземних інвесторів.

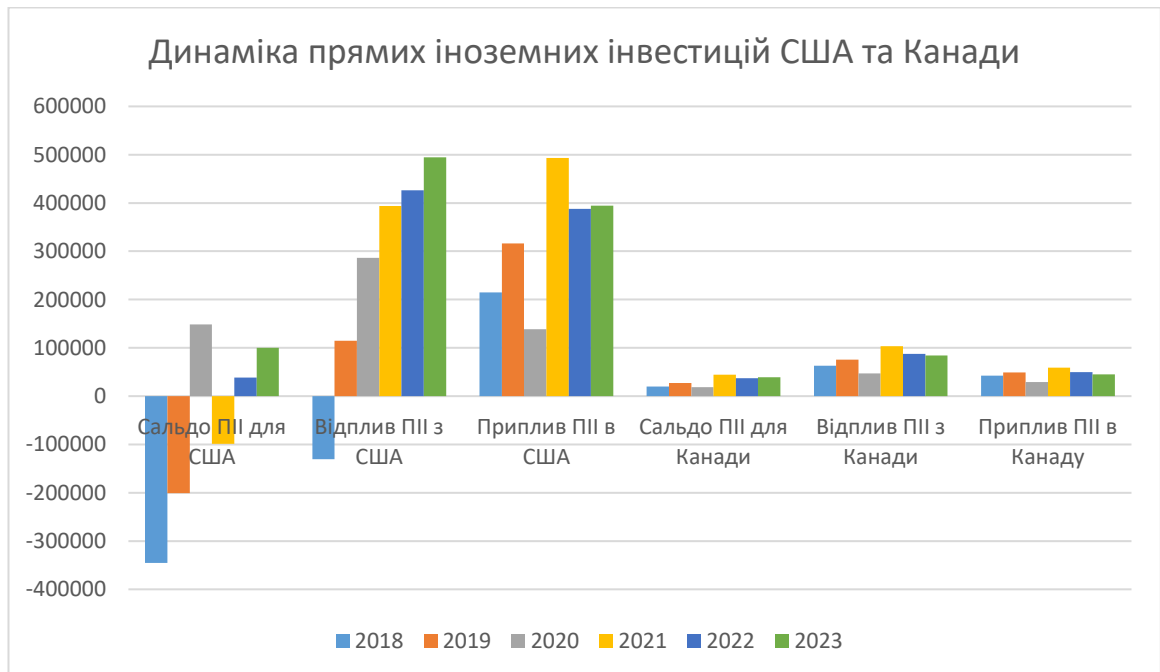

Рис. 2.2. Порівняння динаміки прямих іноземних інвестицій США та Канади за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [19, 20].

Для Канади відплив ПІІ також зростає, з найбільшими значеннями у 2021 році. Зростання відпливу ПІІ вказує на активність канадських компаній на міжнародних ринках. Це також пов'язано з прагненням канадських компаній диверсифікувати свої активи та знайти нові можливості за межами країни. Приплив ПІІ демонструє значні коливання, з найбільшими значеннями

у 2021 році. Коливання в припливі ПІІ свідчить про вплив зовнішніх економічних умов та зміни в інвестиційній політиці Канади. Значне зростання у 2021 році пов'язане з відновленням економіки після пандемії COVID-19 та позитивними інвестиційними настроями.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що інвестиційний клімат США демонструє значні коливання, що може свідчити про економічну та політичну нестабільність. Проте, загальне зростання відпливу ПІІ вказує на конкурентоспроможність американських компаній на міжнародному рівні.

Стабільне позитивне сальдо ПІІ Канади вказує на активність канадських компаній за кордоном. Коливання в припливі та відпливі ПІІ можуть бути пов'язані з глобальними економічними умовами та змінами в інвестиційній політиці.

У таблиці 2.6 наведені дані щодо динаміки портфельних іноземних інвестицій США та Канади за 2018-2023 роки.

Таблиця 2.6

**Динаміка портфельних іноземних інвестицій США та Канади
за 2018-2023 роки, у млн. дол.**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо портфельних інвестицій для США	78785	-244920	-540192	97263	-437662	-1156175
Відплив портфельних інвестицій з США	381860	-11453	406365	711512	372493	56493
Приплив портфельних інвестицій в США	303075	233467	946557	614249	810155	1212668
Сальдо портфельних інвестицій для Канади	3092	-1565	-66245	-44481	-115953	15230
Відплив портфельних інвестицій з Канади	44561	25231	33415	129122	-9956	39254
Приплив портфельних інвестицій в Канаду	41469	26796	99661	173602	105997	24024

Джерело: складено автором на основі даних [21, 22].

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що сальдо портфельних інвестицій США демонструє високу волатильність, з чергуванням позитивних та негативних значень, причому у 2023 році від'ємне сальдо досягло найбільших значень. Відплив портфельних інвестицій з США демонструє значні коливання,

з піком у 2021 році та різким зниженням у 2019 та 2023 роках. Приплив портфельних інвестицій в США демонструє зростання з деякими коливаннями, досягаючи максимуму в 2023 році.

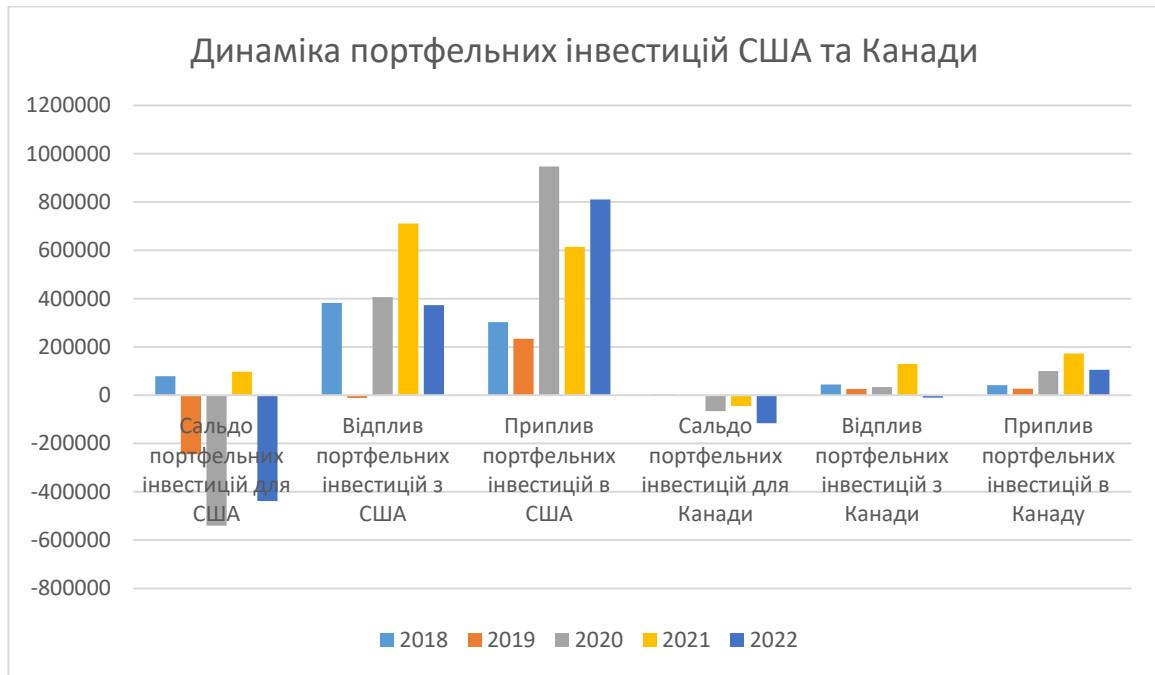

Рис. 2.3. Порівняння динаміки портфельних іноземних інвестицій США та Канади за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [21, 22].

Сальдо портфельних інвестицій Канади в основному негативне, з деякими позитивними значеннями у 2018 та 2023 роках. Відплив портфельних інвестицій з Канади коливається, досягаючи максимуму в 2021 році та значного зниження в 2022 році. Приплив портфельних інвестицій в Канаду також демонструє значні коливання, з піком у 2021 році та різким зниженням у 2023 році.

Висока волатильність сальдо портфельних інвестицій США вказує на змінну привабливість для інвесторів. Зростання припливу інвестицій до максимуму в 2023 році свідчить про підвищений інтерес до американських активів, хоча високий відплив інвестицій у певні роки вказує на активність американських компаній за кордоном.

Переважно негативне сальдо портфельних інвестицій Канади вказує на те, що приплив інвестицій часто перевищує відплив. Коливання в припливі та відпливі інвестицій свідчать про мінливі економічні умови та настрої інвесторів.

Таблиця 2.7

**Динаміка інших іноземних інвестицій США та Канади
за 2018-2023 роки, у млн. дол.**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо інших інвестицій США	-20809	-75366	-280907	-862302	-330418	165253
Надання кредитів з США	173579	207451	257133	23381	36023	415757
Отримання кредитів в США	194388	282817	538040	885683	366441	250504
Сальдо інших інвестицій Канади	-57597	-63355	12620	-12018	65705	-69170
Надання кредитів з Канади	23497	103695	83733	87330	122284	145688
Отримання кредитів в Канаду	81094	167050	71113	99348	56579	214858

Джерело: складено автором на основі даних [23, 24].

Як свідчать результати аналізу, сальдо інших інвестицій США демонструє значні негативні значення з 2018 по 2022 роки, з різким поліпшенням до позитивного сальдо у 2023 році. Надання кредитів з США показує зростання до 2020 року, різке зниження у 2021 та 2022 роках, і знову значне зростання у 2023 році. Отримання кредитів в США показує значне зростання до 2021 року, з подальшим зниженням у 2022 та 2023 роках.

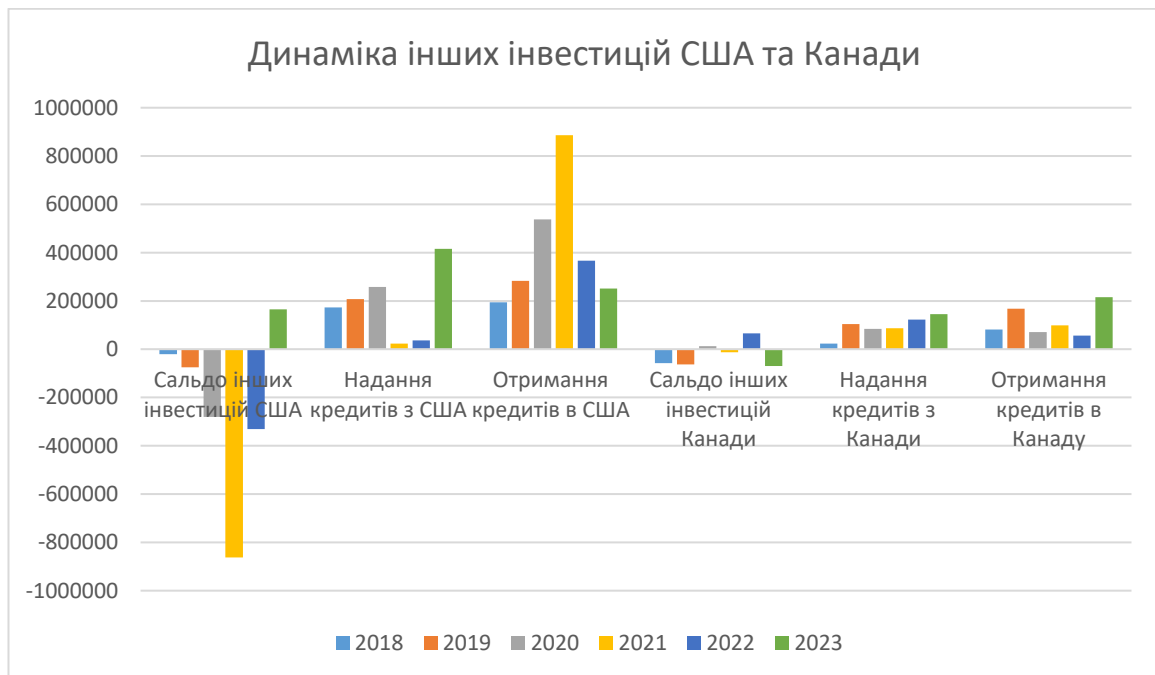

Рис. 2.4. Порівняння динаміки інших іноземних інвестицій США та Канади за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [23, 24].

Сальдо інших інвестицій Канади демонструє негативні значення в більшості років, з позитивним сальдо у 2020 та 2022 роках. Надання кредитів з Канади зростає з невеликими коливаннями протягом періоду. Отримання кредитів в Канаду показує значні коливання, з максимальним значенням у 2023 році.

Отже, результати проведеного аналізу свідчать про те, що значні негативні значення сальдо інших інвестицій США до 2022 року вказують на високий рівень отримання кредитів. Позитивне сальдо у 2023 році свідчить про покращення фінансового балансу. Значне зростання надання кредитів у 2023 році вказує на активну фінансову діяльність на американських інвесторів на міжнародних ринках. Нестабільність сальдо інших інвестицій Канади свідчить про змінну активність в наданні та отриманні кредитів. Зростання надання кредитів з Канади вказує на підвищену фінансову активність на міжнародних ринках. Коливання в отриманні кредитів свідчать про змінні потреби у зовнішньому фінансуванні.

Графічний аналіз стану фінансових рахунків США та Канади за 2018-2023 роки наведено на рисунку 2.5.

Рис. 2.5. Порівняння динаміки фінансових рахунків США та Канади за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [25, 26].

Результати аналізу свідчать про те, що фінансовий рахунок США демонструє стійке збільшення від'ємного сальдо з кожним роком. Найбільше від'ємне значення зафіксовано у 2023 році (-906,349 млрд дол.). Фінансовий рахунок Канади демонструє від'ємне сальдо у більшості років, з позитивним значенням у 2021 році. Найбільше від'ємне значення зафіксовано у 2019 році (-37,807 млрд дол.), а найкраще – у 2021 році (8,540 млрд дол.).

Постійне збільшення від'ємного сальдо фінансового рахунку США свідчить про збільшення зовнішніх зобов'язань США. Найбільше від'ємне сальдо у 2023 році стало результатом сукупності факторів, включаючи економічну нестабільність, зміну інвестиційних стратегій та глобальні економічні зміни.

З менш значними коливаннями, ніж у США, фінансовий рахунок Канади свідчить про відносну стабільність економічної ситуації та фінансових потоків. Незначні від'ємні значення у 2022 та 2023 роках вказують на відносну стабілізацію після світової пандемії.

Далі у роботі побудуємо регресійну модель, яка б визначила фактори, що впливають на курс валют США та Канади. Пропонується модель для дослідження впливу грошової маси (m), інфляції (p), внутрішнього валового продукту (y) та відсоткової ставки (r) на валютний курс (e) канадського долару до американського за допомогою побудування регресійної моделі в EViews.

Для побудування моделі були використанні дані 1990-2023 років. Модель валютного курсу має вигляд:

$$E = const + \beta_1 p + \beta_2 r + \beta_3 m + \beta_4 y \quad (2.1)$$

Статистичні коефіцієнти для визначення впливу факторів на валютний курс канадського долару до долару США наведені у таблиці 2.8

Стандартизовані бета-коефіцієнти показують, який фактор з обраних має найбільший вплив на залежну змінну, і який саме напрямок у цього впливу – прямий чи зворотний.

Таблиця 2.8

Коефіцієнти регресійної моделі для валютного курсу канадського долару до долару США

Модель	Нестандартизовані коефіцієнти	Стандартизовані коефіцієнти	Коефіцієнт Стьюдента	Помилка
	Стандартна похибка	Бета		
<i>const</i>	0,102658		0,2884	0,7751
<i>m</i>	1,27E-05	-0,000167356	-13,15	<0,0001
<i>y</i>	9,96E-05	-0,000108794	-1,092	2,84E-01
<i>p</i>	0,00271754	0,0134969	4,967	<0,0001
<i>r</i>	0,00223005	0,0132126	5,925	<0,0001

Залежна змінна: *e* – валютний курс.

Джерело: складено автором на основі даних [31-35].

Опираючись на проведений аналіз можна зробити декілька висновків. По-перше, згідно оцінки стандартних коефіцієнтів показники грошової маси, рівень цін та відсоткова ставка є статистично значеними. Це свідчить про те, що якщо показники грошової маси збільшаться на одне стандартне відхилення, показники валютного курсу зменшуються. Якщо показники інфляції та відсоткової ставки збільшаться на одне стандартне відхилення, то показники валютного курсу теж зростуть.

Отже, виводимо таку емпіричну модель:

$$E = const - 0,000167356m - 0,000108794y + 0,0134969p + 0,0132126r$$

(0,2884) (-13,15***) (-1,092) (4,967***) (5,925***)

Адекватність моделі показана: 1) Трьома коефіцієнтами зі значимістю (***) та одним незначним коефіцієнтом. 2) $R^2 = 0,999225$ (99,9%) - це означає, що грошова маса, ВВП, рівень цін та процентна ставка пояснюють залежну змінну *e*- валютний курс- на 99,9%.

2.3 Аналіз динаміки складових активів і пасивів міжнародних інвестиційних позицій США та Канади

Дослідження міжнародних інвестиційних позицій (МІП) має велике значення для розуміння економічних процесів, розробки ефективної

економічної політики та забезпечення стабільного економічного зростання. Стан МІП вказує на те, чи є країна боржником або кредитором у світовій економіці.

Саме тому далі проаналізуємо динаміку складових активів і пасивів міжнародних інвестиційних позицій США та Канади.

Графічний аналіз структури активів МІП США за 2018-2023 роки наведено на рисунку 2.6.

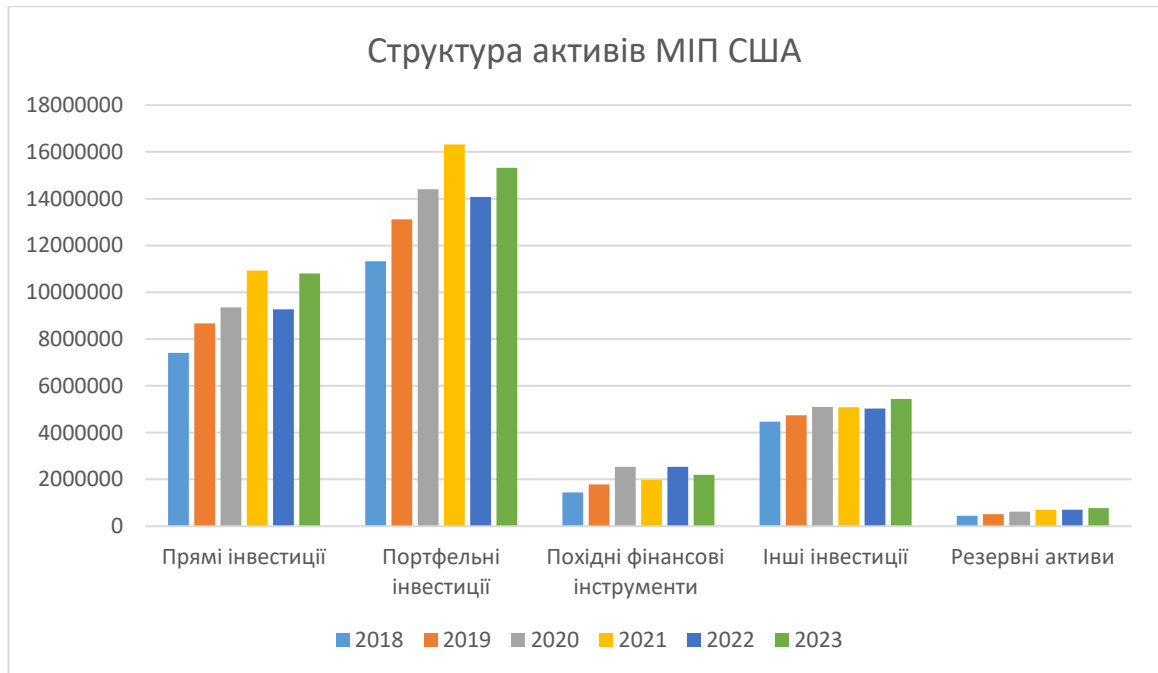

Рис. 2.6. Структура активів МІП США за 2018-2023 роки, у млн. дол.
Джерело: складено автором на основі даних [27].

Згідно результатів дослідження портфельні інвестиції є найбільшим компонентом активів міжнародної інвестиційної позиції США протягом усього періоду з 2018 по 2023 роки. Їх стабільне зростання вказує на активну участь США у світових фінансових ринках, що відображає довіру до фінансових інструментів за кордоном.

Прямі інвестиції є другим за величиною компонентом активів міжнародної інвестиційної позиції США. Їх зростання свідчить про збільшення капіталовкладень США за кордоном, що вказує на міжнародну експансію американських компаній та довіру до зарубіжних ринків.

Коливання у вартості активів похідних фінансових інструментів пов'язані з ринковими умовами та зміною попиту на ці інструменти. Різке зростання у 2020 році свідчить про підвищену невизначеність та потребу у хеджуванні ризиків.

Плавне зростання активів інших інвестицій США свідчить про стабільну диверсифікацію інвестиційних активів. Невелике падіння у 2021 та 2022 роках пов'язане з економічною ситуацією та адаптацією до нових ринкових умов.

Стабільне зростання резервних активів США вказує на посилення фінансової стабільності та накопичення резервів для захисту від економічних шоків.

Графічний аналіз структури активів МІП Канади за 2018-2023 роки наведено на рисунку 2.7.

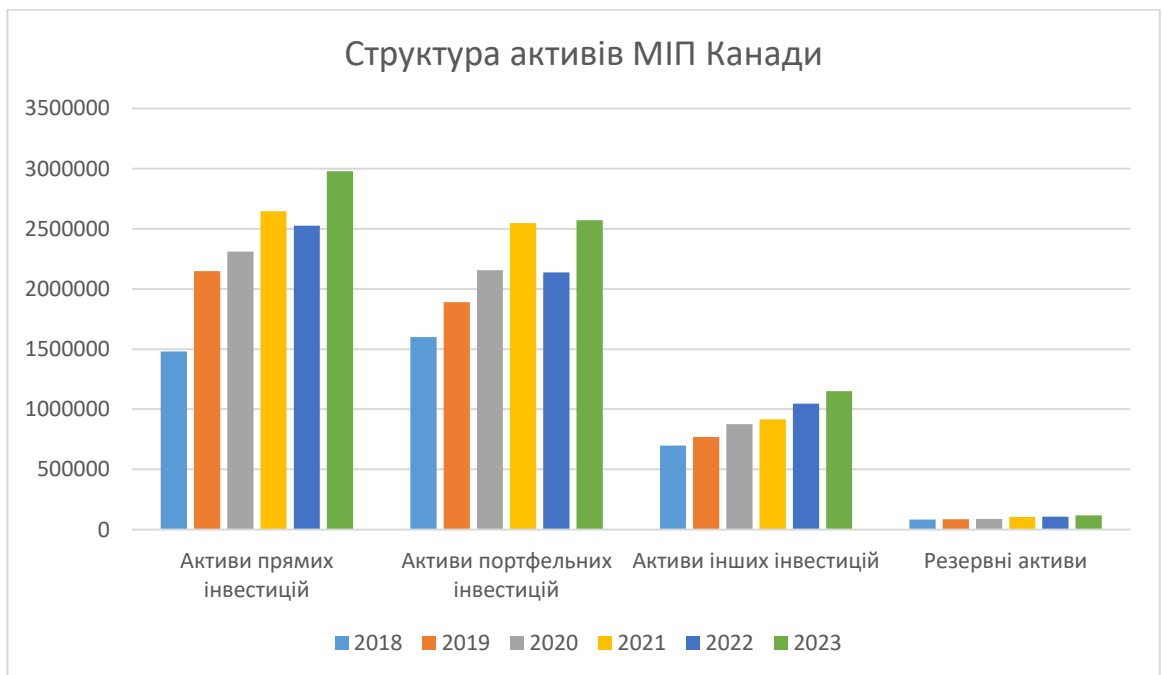

Рис. 2.7. Структура активів МІП Канади за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [29].

Згідно результатів дослідження зростання активів прямих інвестицій Канади свідчить про збільшення капіталовкладень Канади за кордоном, що вказує на міжнародну експансію канадських компаній та довіру до зарубіжних ринків. Зниження у 2022 році було пов'язане з глобальною економічною

невизначеністю, у тому числі із-за повномасштабної агресії Росії проти України.

Стабільне зростання активів портфельних інвестицій вказує на активну участь Канади у світових фінансових ринках, що відображає довіру до фінансових інструментів за кордоном. Зниження у 2022 році свідчить про волатильність міжнародних фінансових ринків.

Плавне зростання активів інших інвестицій свідчить про стабільну диверсифікацію інвестиційних активів Канади, а стабільне зростання резервних активів вказує на посилення фінансової стабільності та накопичення резервів для захисту від економічних шоків.

Активи портфельних інвестицій Канади переважали у більшості років, але у 2023 році активи прямих інвестицій стали найбільшими. Обидві категорії активів демонструють загальне зростання, але вартість активів, пов'язаних з прямими інвестиціями, у 2023 році стала більшою, ніж портфельних.

Графічний аналіз структури зобов'язань МІП США за 2018-2023 роки наведено на рисунку 2.8.

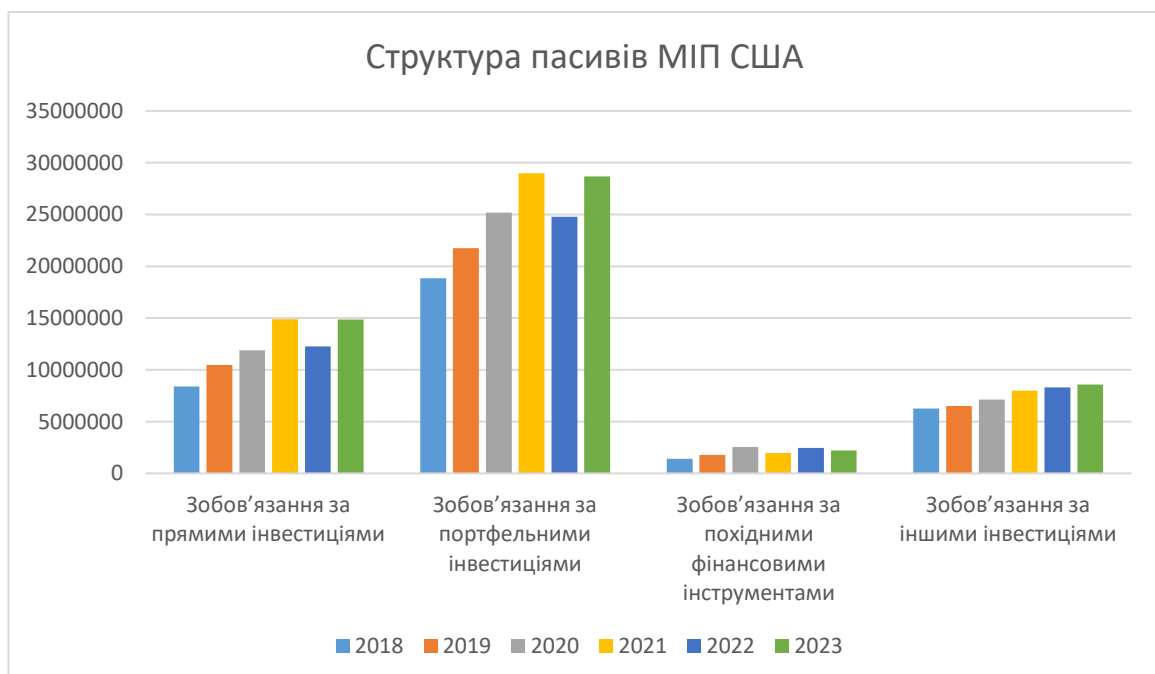

Рис. 2.8. Структура пасивів МІП США за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [28].

Згідно результатів проведеного аналізу зростання зобов'язань за прямими інвестиціями США свідчить про збільшення обсягів залучених прямих іноземних інвестицій, що засвідчує привабливість американського ринку для іноземних інвесторів. Зниження у 2022 році пов'язане з економічною невизначеністю.

Зростання зобов'язань за портфельними інвестиціями США до 2021 року відбиває зростаючу привабливість американських фінансових інструментів для іноземних інвесторів. Зниження у 2022 році свідчить про волатильність ринків.

Коливання зобов'язань за похідними фінансовими інструментами відбивають змінну ринкову ситуацію та потребу у хеджуванні ризиків. Пік у 2020 році є результатом підвищеної невизначеності на ринках, яка збільшила попит на похідні інструменти для управління ризиками. Зниження після 2020 року може вказувати на стабілізацію ринкових умов.

Зобов'язання за іншими інвестиціями США поступово зростають, що свідчить про збільшення інших форм зовнішніх зобов'язань, що пов'язано з ростом зовнішнього фінансування та кредитів.

Загальні висновки: зобов'язання за портфельними інвестиціями є найбільшими серед усіх категорій зобов'язань США протягом усього періоду з 2018 по 2023 роки, незважаючи на коливання; зобов'язання за прямими інвестиціями є другим за величиною компонентом зобов'язань і демонструють стабільне зростання; зобов'язання за похідними фінансовими інструментами мають найменшу вартість серед усіх категорій, але демонструють значні коливання; зобов'язання за іншими інвестиціями показують стабільне зростання протягом усього періоду, що свідчить про постійне збільшення зовнішніх зобов'язань США.

Графічний аналіз структури зобов'язань МІП Канади за 2018-2023 роки наведено на рисунку 2.9.

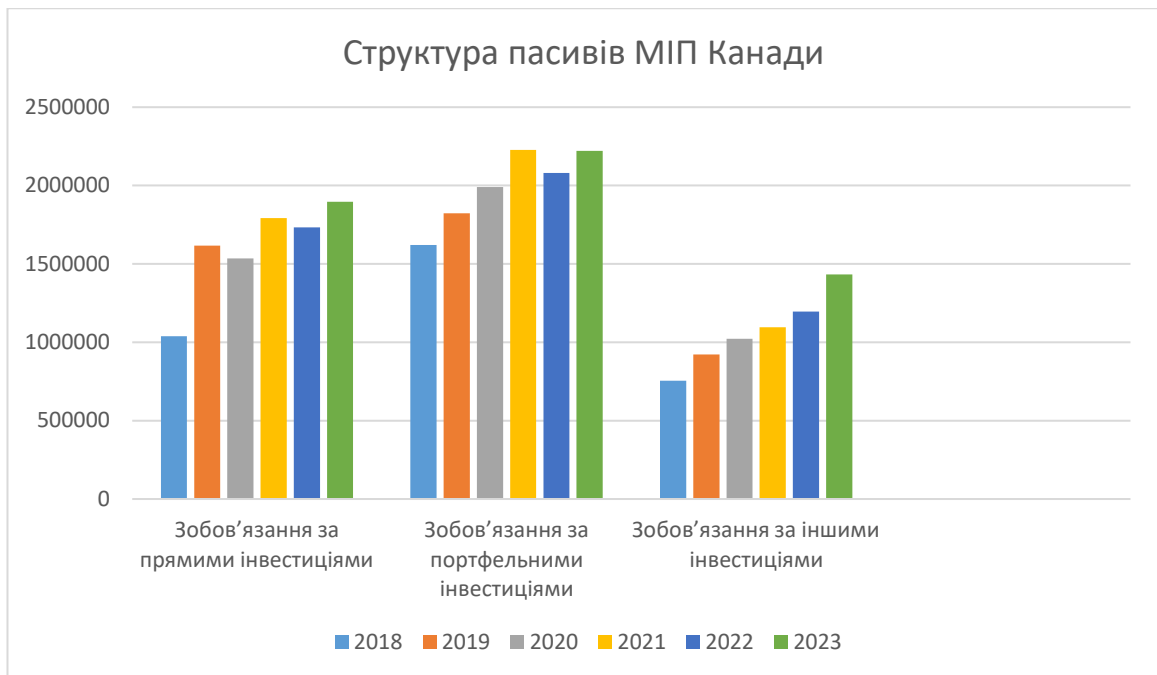

Рис. 2.9. Структура пасивів МІП Канади за 2018-2023 роки, у млн. дол.
Джерело: складено автором на основі даних [30].

Результати аналізу свідчать про те, що зростання зобов'язань за прямими інвестиціями свідчить про збільшення обсягів залучених прямих іноземних інвестицій, що доводить привабливість канадського ринку для іноземних інвесторів. Зниження у 2020 році пов'язане з економічною невизначеністю під час світової пандемії.

Зростання зобов'язань за портфельними інвестиціями Канади до 2021 року відбиває зростаючу привабливість канадських фінансових інструментів для іноземних інвесторів. Зниження у 2022 році свідчить про волатильність ринку. Зобов'язання за іншими інвестиціями Канади поступово зростають, що свідчить про збільшення інших форм зовнішніх зобов'язань, що пов'язано з ростом зовнішнього фінансування та кредитів.

Загальні висновки: зобов'язання за портфельними інвестиціями є найбільшими серед усіх категорій зобов'язань Канади протягом усього періоду з 2018 по 2023 роки, незважаючи на коливання; зобов'язання за прямими інвестиціями є другим за величиною компонентом зобов'язань і демонструють стабільне зростання; зобов'язання за іншими інвестиціями показують

стабільне зростання протягом усього періоду, що свідчить про постійне збільшення зовнішніх зобов'язань Канади.

Графічний аналіз стану чистої міжнародної інвестиційної позиції (ЧМІП) США та Канади за 2018-2023 роки наведено на рисунку 2.10.

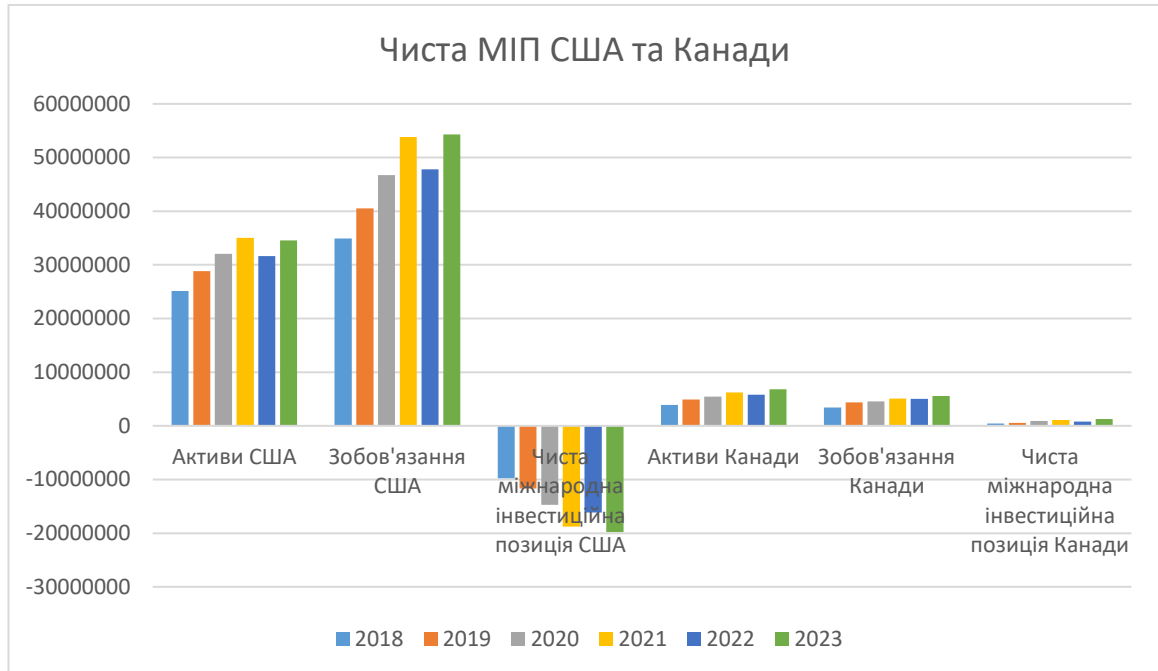

Рис. 2.10. Стан чистої міжнародної інвестиційної позиції США та Канади за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [27, 28, 29, 30].

Результати проведеного аналізу свідчать про загальне зростання як активів, так і зобов'язань США, що відбиває активну участь США у міжнародних фінансових ринках. Зниження активів та зобов'язань у 2022 році було пов'язано з глобальною економічною нестабільністю, яка, у тому числі, була викликана агресією Росії проти України.

Стабільне зростання активів та зобов'язань свідчить про збільшення участі Канади у міжнародних фінансових ринках. Незначне зниження у 2022 році може бути також пов'язане з глобальною економічною нестабільністю.

Результати проведеного дослідження дозволяють зробити наступні загальні висновки: постійне зростання як активів, так і зобов'язань США свідчить про активну міжнародну економічну діяльність, проте від'ємна чиста

міжнародна інвестиційна позиція вказує на те, що країна є нетто-боржником. І це може створювати фінансовий тиск на економіку країни у майбутньому; зростання активів та зобов'язань Канади свідчить про її стабільне залучення у міжнародні фінансові ринки, а позитивна чиста міжнародна інвестиційна позиція свідчить про те, що країна є нетто-кредитором, що забезпечує їй фінансову стабільність.

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ США ТА КАНАДИ З УКРАЇНОЮ

США є одним з найважливіших партнерів України за межами Європейського Союзу, що сприяє диверсифікації експортних ринків України. Сполучені Штати є великим ринком для української продукції, особливо для сільськогосподарських товарів і металургії. США також постачають Україні високотехнологічні товари, машини, обладнання та енергоресурси, що сприяє модернізації української промисловості. Співпраця з американськими компаніями також сприяє залученню інвестицій та інновацій у ключові сектори економіки України. США також підтримують економічні та політичні реформи в Україні, що є важливим для стабілізації та розвитку країни.

Для України також є дуже важливою військова підтримка США, яка в умовах агресії Росії є вирішальною для загальної перемоги. На рисунку 3.1 наведений графічний аналіз товарної торгівлі України з США.

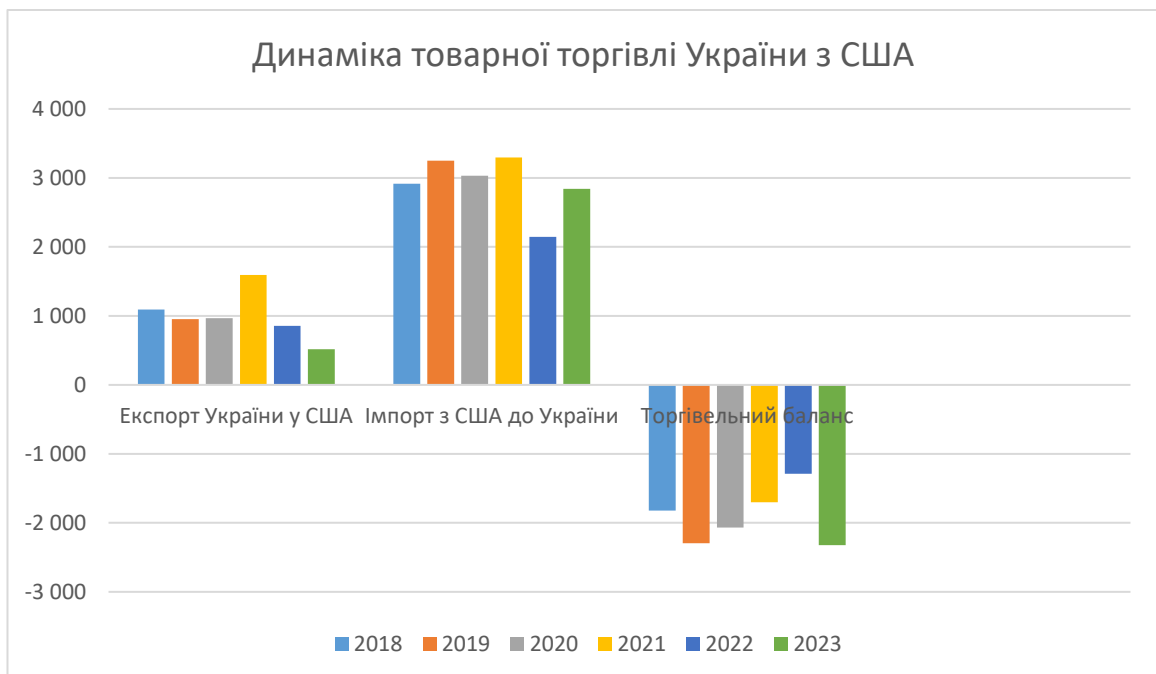

Рис. 3.1. Динаміка товарної торгівлі України з США за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [36].

Результати аналізу свідчать про те, що пік товарного експорту з України до США спостерігався у 2021 році, що було пов'язано з підвищеним попитом на українські товари та зростанням конкурентоспроможності українських товарів на американському ринку. Значне зниження експорту у 2022 та 2023 роках стало наслідком різних факторів, перш за все повномасштабною агресією Росії проти України.

Стабільне зростання імпорту зі США до України до 2021 року свідчить про постійний попит на американські товари та послуги в Україні. Зниження у 2022 році стало результатом економічних потрясінь, таких як війна з Росією, яка вплинула на економічну діяльність і купівельну спроможність України. Відновлення імпорту у 2023 свідчить про відносну стабілізацію економіки України та повернення попиту на американські товари, зокрема на продукцію американського ВПК.

Постійно негативний торговельний баланс вказує на значний дефіцит торгівлі між Україною та США.

Зменшення дефіциту у 2022 році було пов'язане зі зниженням імпорту через економічні труднощі. Збільшення дефіциту у 2023 році вказує на відновлення імпорту при слабкому експорті.

Торговельні відносини з Канадою сприяють розвитку малого та середнього бізнесу в Україні, особливо в агропромисловому комплексі. Канада постачає Україні машини, обладнання, продукцію хімічної промисловості, що сприяє технологічному розвитку української промисловості.

Співпраця з канадськими компаніями сприяє також залученню новітніх технологій та інноваційних рішень у різні сектори економіки України, зокрема в оборонну промисловість.

На рисунку 3.2 наведений графічний аналіз товарної торгівлі України з Канадою.

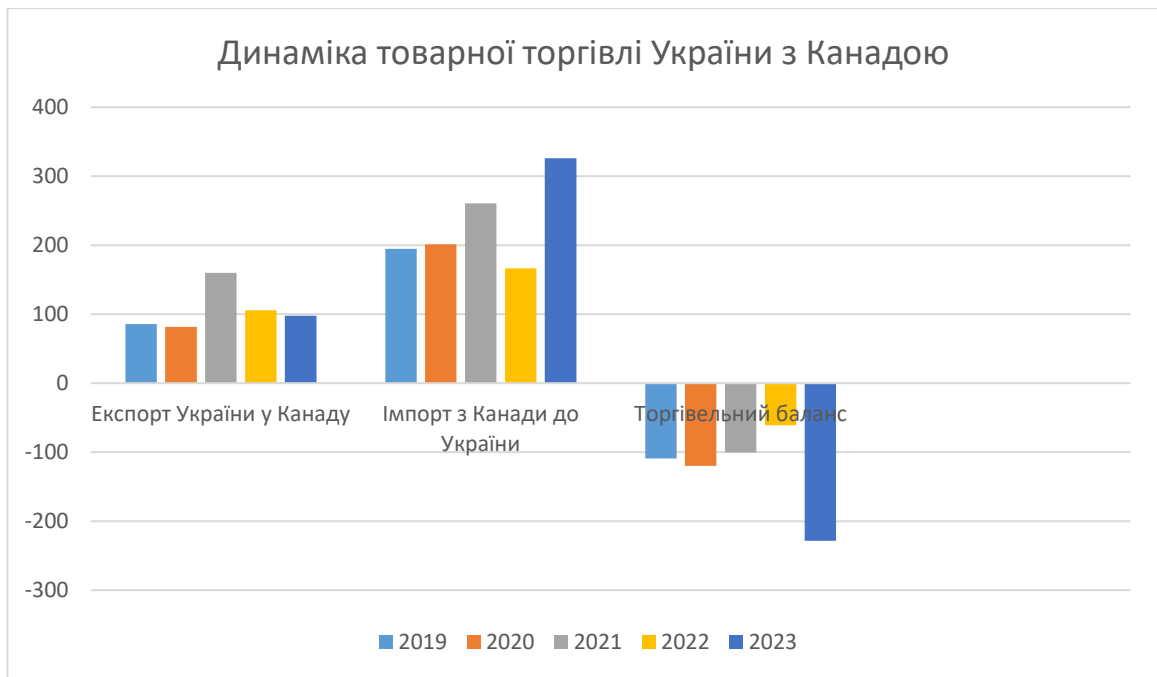

Рис. 3.2. Динаміка товарної торгівлі України з Канадою за 2019-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [36].

Експорт України до Канади:

Результати аналізу свідчать про те, що пік товарного експорту з України був у 2021 році, що було пов'язане зі зростанням попиту на українські товари та збільшенням конкурентоспроможності української продукції на канадському ринку. Зниження у 2022 та 2023 роках було результатом економічних викликів, зокрема війни Росії в Україні, яка суттєво вплинула на усі фактори виробництва виробництво та експортні можливості економіки України.

Імпорт з Канади до України стабільно зростав до 2021 року. Зниження у 2022 році було пов'язане з економічними потрясіннями із-за російської агресії, які зменшили купівельну спроможність та попит на імпорту, а також погіршили логістику транспортних послуг. Різке зростання у 2023 році імпорту канадської продукції свідчить про відносну стабілізацію економіки України та повернення попиту на товари, зокрема на продукцію канадського ВПК.

Постійно від'ємний торговельний баланс свідчить про те, що Україна більше імпортує з Канади, ніж експортує до Канади, що створює торговельний дефіцит. Погіршення у 2023 році вказує на збільшення імпорту при зниженні експорту, що поглиблює торговельний дефіцит.

На рисунку 3.3 наведений графічний аналіз динаміки сальдо послуг у торгівлі України з Канадою та США.

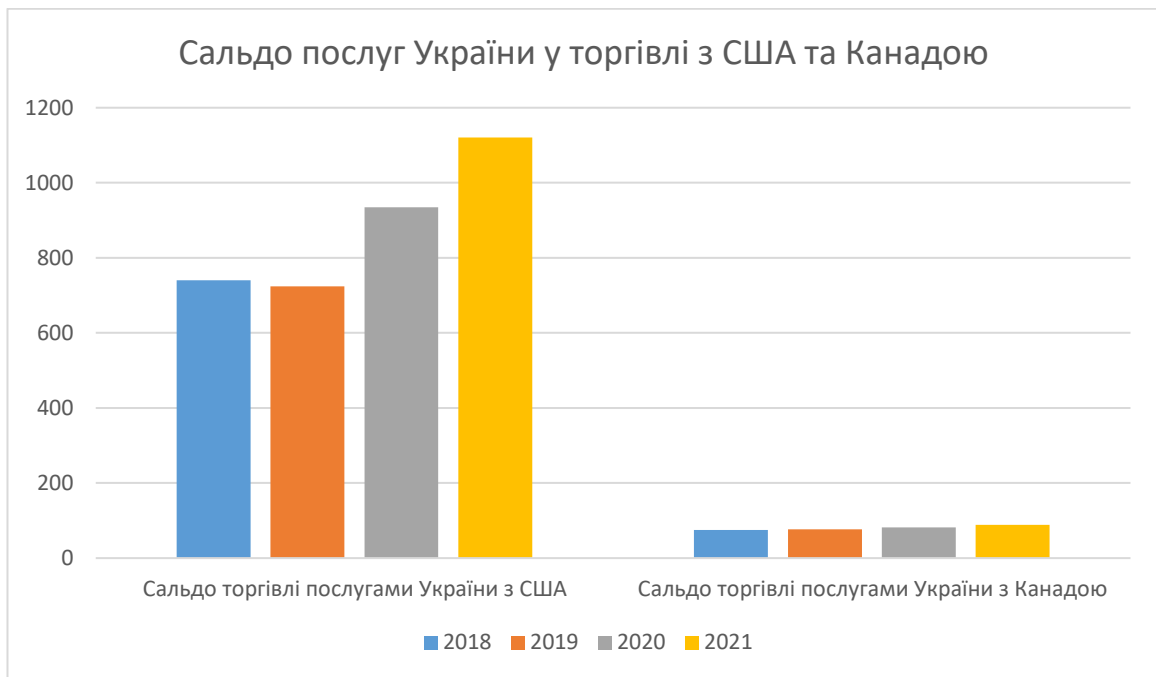

Рис. 3.3. Динаміка сальдо послуг у торгівлі України з Канадою та США за 2019-2021 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [37].

Під час повномасштабної війни Росії проти України дані по торгівлі послугами України за 2022-2023 роки не є доступними, тому обмежимося аналізом за 2018-2021 роки.

Постійне зростання сальдо торгівлі послугами протягом 2018-2021 роки свідчило про збільшення експорту послуг з України до США, що було пов'язане зі зростанням попиту на українські ІТ-послуги, консалтингові та інші професійні послуги. Особливо значне зростання у 2020 та 2021 роках стало результатом збільшення цифровізації та віддаленої роботи, що підвищило попит на ІТ-послуги та інші цифрові сервіси з України.

Постійне зростання сальдо торгівлі послугами між Україною та Канадою протягом 2018-2021 років свідчило про збільшення експорту послуг з України до Канади, що також було пов'язане зі зростанням попиту на українські ІТ-послуги, інженерні та інші професійні послуги. При цьому хоча обсяги торгівлі послугами з Канадою є значно меншими порівняно з США, стабільне зростання вказувало на поступове збільшення співпраці між країнами у сфері послуг.

Таким чином, результати проведеного аналізу свідчать про велике значення співпраці між Україною та США і Канадою. При цьому можливості співпраці України з США та Канадою після перемоги у війні проти Росії є наступними.

США та Канада допоможуть у відбудові зруйнованої інфраструктури, інвестуючи в дороги, мости, будівлі та комунікаційні системи. Американські та канадські компанії інвестуватимуть у різні сектори української економіки, такі як енергетика, ІТ, сільське господарство та виробництво. США та Канада можуть наддати фінансову допомогу у вигляді кредитів та грантів для підтримки економічного відновлення України.

Співпраця у сфері інформаційних технологій та інновацій допоможе Україні стати лідером у галузі цифрових технологій, а спільні проекти у сфері високотехнологічного виробництва сприятимуть модернізації української промисловості.

ВИСНОВКИ

Результати аналізу, проведеного у кваліфікаційній роботі, свідчать про те, що зовнішньоекономічні операції США та Канади вносять вагомий внесок в їх економічний розвиток.

У першому розділі кваліфікаційної роботи проведено критичний аналіз результатів досліджень іноземних вчених стосовно особливостей розвитку зовнішньоекономічних операцій США та Канади в умовах північноамериканської інтеграції.

Згідно результатів досліджень збільшення торгівлі та іноземних інвестицій між Канадою, США та Мексикою трансформувало агропродовольчий сектор у всіх трьох країнах. Для деяких продуктів значення міжнародних кордонів зменшилося настільки, що можна стверджувати про існування одного північноамериканського ринку. Інтеграція розширює розміри ринку, збільшуючи економічні можливості як для виробників, так і для споживачів. Інтеграція змушує політиків враховувати як наслідки своїх рішень для інших країн, так і вплив рішень інших урядів на внутрішню ситуацію. Зі збільшенням економічних зв'язків між Канадою, США та Мексикою значно розширюється коло політик, які можуть вплинути на партнерів по північноамериканській інтеграції.

Результати попередніх досліджень довели, що торгові потоки в Північній Америці визначаються більше економічним зростанням та обмінним курсом, ніж торговою політикою. Зміни у внутрішній політиці сільського господарства та торгові угоди створюють ефект підвищення обсягів торгівлі. Разом з тим інтеграція є асиметричною: Канада та Мексика більше залежать від північноамериканського ринку, ніж США. При цьому торгівля товарами в межах Північної Америки зростає набагато швидше, ніж торгівля товарами Північної Америки з рештою світу.

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що США мали значний дефіцит торговельного балансу протягом 2018-2023 років, що зумовлено

вищим рівнем імпорту порівняно з експортом. Канада демонструвала більш стабільний торгівельний баланс з профіцитом у деякі роки, що вказує на відносно збалансовану торгівлю. Обидві країни відчули вплив пандемії COVID-19 у 2020 році, що призвело до зниження обсягів торгівлі.

Сполучені Штати мають значний позитивний баланс торгівлі послугами, що вказує на їх сильну позицію на міжнародному ринку послуг. Попри вплив пандемії, США змогли відновити і навіть збільшити обсяги експорту та імпорту послуг, що свідчить про високу адаптивність та конкурентоспроможність їх економіки. Канада, маючи переважно від'ємний баланс торгівлі послугами, демонструє певну залежність від імпорту послуг. Проте зростання експорту після 2020 року вказує на покращення її позицій на світовому ринку послуг. Відновлення після пандемії було менш вираженим, ніж у США, але загальні тенденції свідчать про позитивний розвиток.

Обидві країни демонструють збільшення виплат вторинних доходів, що створює фінансове навантаження на державні бюджети. Зростання виплат свідчить про збільшення міжнародних зобов'язань та активну участь США та Канади у міжнародних програмах допомоги, зокрема для України.

Результати дослідження доводять, що постійне збільшення від'ємного сальдо поточного рахунку США свідчить про структурні проблеми в торгівельному балансі, зумовлені високим рівнем імпорту. Невелике покращення у 2023 році може свідчити про початок стабілізації або зменшення негативних впливів. Для Канади відносно стабільне від'ємне сальдо з переходом до позитивного у 2021 році вказує на короткочасне покращення торговельного балансу. Погіршення у 2022-2023 роках може вказувати на нестабільність зовнішньої торгівлі та необхідність вжиття заходів для збалансування імпорту та експорту.

Результати аналізу свідчать про те, що фінансовий рахунок США демонструє стійке збільшення від'ємного сальдо з кожним роком. Найбільше від'ємне значення зафіксовано у 2023 році. Фінансовий рахунок Канади демонструє від'ємне сальдо у більшості років, з позитивним значенням у 2021

році. Найбільше від'ємне значення зафіксовано у 2019 році, а найкраще – у 2021 році.

Постійне збільшення від'ємного сальдо фінансового рахунку США свідчить про збільшення зовнішніх зобов'язань США. Найбільше від'ємне сальдо у 2023 році стало результатом сукупності факторів, включаючи економічну нестабільність, зміну інвестиційних стратегій та глобальні економічні зміни. З менш значними коливаннями, ніж у США, фінансовий рахунок Канади свідчить про відносну стабільність економічної ситуації та фінансових потоків. Незначні від'ємні значення у 2022 та 2023 роках вказують на відносну стабілізацію після світової пандемії.

Результати проведеного дослідження дозволяють зробити наступні загальні висновки: постійне зростання як активів, так і зобов'язань США свідчить про активну міжнародну економічну діяльність, проте від'ємна чиста міжнародна інвестиційна позиція вказує на те, що країна є нетто-боржником. І це може створювати фінансовий тиск на економіку країни у майбутньому; зростання активів та зобов'язань Канади свідчить про її стабільне залучення у міжнародні фінансові ринки, а позитивна чиста міжнародна інвестиційна позиція свідчить про те, що країна є нетто-кредитором, що забезпечує її фінансову стабільність.

Стабільне зростання імпорту зі США та Канади до України свідчить про постійний попит на американські та канадські товари в Україні. Зниження у 2022 році стало результатом економічних потрясінь, таких як війна з Росією, яка вплинула на економічну діяльність і купівельну спроможність України. Відновлення імпорту у 2023 свідчить про відносну стабілізацію економіки України та повернення попиту на американські та канадські товари, зокрема на продукцію ВПК.

Результати проведеного аналізу свідчать про велике значення співпраці між Україною та США і Канадою, яке ще зросте після перемоги України у війні проти Росії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Kayode, Sheriffdeen. (2024). The Role of Trade Disputes in Shaping Foreign Direct Investment (FDI) Patterns between the US and EU. URL: https://www.researchgate.net/publication/381293284_The_Role_of_Trade_Disputes_in_Shaping_Foreign_Direct_Investment_FDI_Patterns_between_the_US_and_EU (дата звернення 1.03.24).
2. Olusile, Adegbenga. (2023). Canada-US-Mexico Trade Relationship. URL: https://www.researchgate.net/publication/373364416_Canada-US-Mexico_Trade_Relationship (дата звернення 1.03.24).
3. Afesorbor, Sylvanus & Beaulieu, Eugene. (2021). Role of international politics on agri-food trade: Evidence from US–Canada bilateral relations. Canadian Journal of Agricultural Economics/Revue canadienne d'agroeconomie. URL: https://www.researchgate.net/publication/348844510_Role_of_international_politics_on_agri-food_trade_Evidence_from_US-Canada_bilateral_relations (дата звернення 1.03.24).
4. Nilsson, Lars. (2022). Time to Preference: Early Preference Uptake under the EU-Canada Comprehensive Economic and Trade Agreement and the EU-Korea Free Trade Agreement. Journal of Economic Integration. URL: https://www.researchgate.net/publication/366307846_Time_to_Preference_Early_Preference_Uptake_under_the_EU-Canada_Comprehensive_Economic_and_Trade_Agreement_and_the_EU-Korea_Free_Trade_Agreement (дата звернення 1.03.24).
5. Romero-Ramírez, Héctor. (2023). The trade dependence of Mexico and Canada towards the USA: An input-output approach (1965-1990). Estudios Económicos de El Colegio de México. URL: https://www.researchgate.net/publication/372551420_The_trade_dependence_of_Mexico_and_Canada_towards_the_USA_An_input-output_approach_1965-1990 (дата звернення 1.03.24).
6. Diner, Gabrielle & Bataille, Chris & Jaccard, Mark. (2023). Regional variability and its impact on the decarbonization of emissions-intensive, trade-exposed industries in Canada. Climate Policy. URL:

- https://www.researchgate.net/publication/370087375_Regional_variability_and_its_impact_on_the_decarbonization_of_emissions-intensive_trade-exposed_industries_in_Canada (дата звернення 1.03.24).
7. Ongan, Serdar & Karamelikli, Hüseyin & Gocer, Ismet. (2023). Food-based bilateral trade balance performances between the United States and Canada under COVID-19. *Journal für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit*. URL: https://www.researchgate.net/publication/371873444_Food-based_bilateral_trade_balance_performances_between_the_United_States_and_Canada_under_COVID-19 (дата звернення 1.03.24).
 8. Doan, Darcie. North American Integration in Agri-Food (2024). URL: https://www.researchgate.net/publication/265060572_North_American_Integration_in_Agri-Food (дата звернення 1.03.24).
 9. Trade Balance of the United States, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 8.03.24).
 10. Trade Balance of Canada, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 8.03.24).
 11. Balance of Service of the United States, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 8.03.24).
 12. Balance of Service of Canada, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 8.03.24).
 13. Primary Income Balance of the United States, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 8.03.24).
 14. Primary Income Balance of Canada, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 15.03.24).
 15. Secondary Income Balance of the United States, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 15.03.24).
 16. Secondary Income Balance of Canada, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 15.03.24).

17. Current Account of the United States, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 22.03.24).
18. Current Account of Canada, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 22.03.24).
19. Foreign Direct Investments of the United States, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 22.03.24).
20. Foreign Direct Investments of Canada, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 22.03.24).
21. Foreign Portfolio Investments of the United States, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 22.03.24).
22. Foreign Portfolio Investments of Canada, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 22.03.24).
23. Foreign Other Investments of the United States, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 29.03.24).
24. Foreign Other Investments of Canada, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 29.03.24).
25. Financial Account of the United States, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 29.03.24).
26. Financial Account of Canada, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 29.03.24).
27. Assets. International Investment Position of the United States - IMF Data. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805744>. (дата звернення 12.04.24).

28. Liabilities. International Investment Position of the United States - IMF Data. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805744>. (дата звернення 12.04.24).
29. Assets. International Investment Position of Canada - IMF Data. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805744>. (дата звернення 12.04.24).
30. Liabilities. International Investment Position of Canada - IMF Data. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805744>. (дата звернення 12.04.24).
31. GDP of the United States. World Bank. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=US> (дата звернення 12.04.24).
32. GDP of Canada. World Bank. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=CA> (дата звернення 15.04.24).
33. Interest Rate. IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 15.04.24).
34. Monetary Aggregates. IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=61545858> (дата звернення 15.04.24). (дата звернення 15.04.24).
35. Exchange Rate. CEIC data. URL: <https://www.ceicdata.com/en/indicators> (дата звернення 15.04.24).
36. Статистика зовнішнього сектору. Статистика зовнішнього сектору України за методологією 6-го видання "Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції" (МВФ, 2009). Зовнішня торгівля. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external> (дата звернення 22.04.24).
37. Географічна структура зовнішньої торгівлі послугами. УКРСТАТ. (2023). URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/zd/gsztp/gsztp_u/arh_gsztp2021_u.html (дата звернення: 22.04.2024).

Додаток А

Динаміка експорту товарів з України у розрізі країн світу,
у млн. дол. США

№	Країни	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	у % до з.о.
	Усього	34 665	32 859	38 928	42 599	45 415	44 885	62 853	40 749	34 678	
1	Польща	1 506	1 686	2 037	2 465	2 539	2 518	4 378	5 983	4 418	12,7
2	Румунія	468	533	588	653	682	787	1 204	3 638	3 630	10,5
3	Китай	2 379	1 820	2 038	2 200	3 521	7 002	7 886	2 453	2 404	6,9
4	Туреччина	2 750	2 034	2 485	2 332	2 585	2 383	4 016	2 900	2 368	6,8
5	Іспанія	1 025	988	1 243	1 361	1 490	1 241	1 659	1 563	2 004	5,8
6	Німеччина	799	852	1 091	1 526	1 769	1 497	2 278	1 786	1 847	5,3
7	Італія	1 822	1 776	2 327	2 495	2 286	1 856	3 340	1 581	1 521	4,4
8	Нідерланди	738	876	1 541	1 434	1 713	1 619	2 116	1 450	1 479	4,3
9	Єгипет	2 038	2 255	1 831	1 555	2 251	1 615	1 940	796	1 085	3,1
10	Словаччина	373	375	554	713	552	355	924	1 432	1 055	3,0
11	Болгарія	418	416	429	511	468	496	807	1 417	905	2,6
12	Чехія	379	407	530	642	667	607	1 104	1 036	848	2,4
13	Молдова	518	474	702	785	722	678	859	920	819	2,4
14	Угорщина	381	440	550	729	752	490	608	1 357	724	2,1
15	Литва	222	240	359	330	395	420	544	638	626	1,8
16	Австрія	291	299	460	470	514	519	869	763	553	1,6
17	Індія	1 444	1 902	2 189	2 164	1 960	1 936	2 482	889	543	1,6
18	Сполучені Штати Америки	462	417	817	1 092	955	966	1 595	856	518	1,5
19	Франція	468	418	375	490	549	538	846	558	471	1,4
20	Велика Британія	320	284	440	537	572	586	984	363	356	1,0
21	Бельгія	273	223	425	570	650	526	614	442	353	1,0
22	Латвія	135	125	202	283	280	222	271	278	322	0,9
23	Ізраїль	589	481	601	577	618	553	723	328	305	0,9
24	Саудівська Аравія	760	591	517	749	744	719	751	439	291	0,8
25	Казахстан	703	385	371	375	366	325	437	292	265	0,8
26	Греція	153	159	195	279	273	178	209	182	258	0,7
27	Ліван	299	335	427	405	372	324	389	226	239	0,7
28	Грузія	399	390	418	479	388	366	436	248	237	0,7
29	Португалія	289	200	235	225	281	232	331	133	223	0,6
30	Об'єднані Арабські Емірати	301	272	384	485	521	437	528	204	215	0,6
31	Бангладеш	207	327	372	218	443	358	311	97	211	0,6
32	Азербайджан	318	246	354	359	400	346	394	191	196	0,6
33	Ірак	473	374	475	643	584	598	694	293	194	0,6
34	Швейцарія	65	66	100	67	69	74	111	120	154	0,4
35	Туніс	329	235	289	392	362	415	406	192	150	0,4
36	Узбекистан	170	135	163	282	214	294	429	188	144	0,4
	Росія	4 200	3 069	3 377	3 045	2 642	2 206	2 728	336	0	0,0

Джерело: [36].

Додаток Б

Динаміка імпорту товарів в Україну у розрізі країн світу,
у млн. дол. США

№	Країни	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	у % до з.о.
	УСЬОГО	35087	36714	46607	53924	57646	51438	69223	52891	61645	100
1	Китай	3604	4490	5402	7297	8908	7992	10476	8258	10130	16,4
2	Польща	2020	2349	3009	3191	3725	3815	4622	5230	6347	10,3
3	Німеччина	3579	3912	4994	5514	5576	4956	5890	4305	4842	7,9
4	Туреччина	815	1055	1210	1656	2310	2371	3189	3330	4680	7,6
5	Сполучені Штати Америки	1447	1657	2479	2916	3251	3033	3294	2146	2842	4,6
6	Болгарія	252	171	188	257	355	286	394	2030	2219	3,6
7	Італія	830	1182	1426	1827	1910	1988	2500	1678	2162	3,5
8	Індія	431	472	537	602	733	713	949	1676	1872	3,0
9	Франція	857	1490	1521	1437	1611	1434	1730	1208	1740	2,8
10	Чехія	393	567	771	924	1085	888	1326	1339	1682	2,7
11	Словаччина	331	417	489	507	636	1127	894	966	1652	2,7
12	Румунія	290	315	361	392	514	546	653	1413	1503	2,4
13	Греція	238	233	243	269	309	315	495	756	1374	2,2
14	Литва	546	488	675	873	1139	809	1281	1315	1294	2,1
15	Угорщина	1325	502	780	861	894	1066	1225	740	1089	1,8
16	Велика Британія	546	684	771	869	754	717	1104	754	1083	1,8
17	Нідерланди	417	521	624	756	745	726	980	1056	1015	1,6
18	Японія	358	522	691	703	936	1053	1200	623	892	1,4
19	Іспанія	424	482	559	620	830	722	958	690	875	1,4
20	Швейцарія	424	945	1630	1595	1541	819	2428	957	868	1,4
21	Швеція	196	349	424	455	484	421	717	506	748	1,2
22	Республіка Корея	233	242	303	406	433	484	674	509	652	1,1
23	Бельгія	344	426	498	525	525	505	731	525	648	1,1
24	Пакистан	59	45	55	63	76	79	91	62	553	0,9
25	В'єтнам	251	303	392	411	427	458	571	310	521	0,8
26	Австрія	332	424	436	547	597	513	803	456	486	0,8
27	Норвегія	739	162	204	219	253	277	370	264	336	0,5
28	Саудівська Аравія	136	133	173	175	171	100	184	305	334	0,5
29	Канада	206	215	299	331	194	201	260	166	325	0,5
30	Ізраїль	167	178	163	206	194	169	219	276	293	0,5
31	Латвія	78	104	137	145	158	153	196	227	288	0,5
32	Фінляндія	205	201	219	289	254	232	294	228	278	0,5
33	Азербайджан	30	39	417	464	379	318	687	483	275	0,4
34	Малайзія	117	144	167	206	210	217	248	204	270	0,4
35	Казахстан	377	434	315	457	447	409	837	511	265	0,4
36	Тайвань, Провінція Китаю	111	141	161	175	192	187	234	221	247	0,4
	Білорусь	2447	2777	3203	3785	3715	2861	4774	1358	20	0,0
	Росія	7420	5110	7166	8011	6794	4350	6018	1540	5	0,0

Джерело: [36].